

Redactioneel

Wat nummer 1 van *Spiegel* bevatte en nummer 2 miste, vindt u in dit nummer 3 weer terug: een redactionele inleiding.

Spiegel 3 opent met een artikel van Frank Jansen en Johan Eimers waarin een opleidingspraktijk wordt beschreven en van reflectie voorzien. Het betreft "probleemgestuurd onderwijs" in de Algemene Taalwetenschap, aan de Stichting Interstudie (voorheen Gelderse Leergangen) in Nijmegen.

Probleemgestuurd onderwijs heeft als voornaamste kenmerken: door de studenten geheel zelf geleide groepsbesprekingen rond taalwetenschappelijke problemen; een vergaande mate van individuele zelfstudie ten behoeve van het oplossen van die problemen; voortgangstoetsen die regelmatig aangeven welk niveau de student intussen heeft bereikt bij zijn probleemoplossende activiteiten.

Truus van den Heuvel en Wil van der Veur schrijven vervolgens over *Onderzoek naar lezen en leesonderwijs in een 4-vwo klas*. In dit eerste deel van hun onderzoeksverslag beschrijven ze hoe ze via een case-study in één 4-vwo klas zijn nagegaan wat de leraar Nederlands en leraren in andere vakken precies deden aan leesonderwijs met de leerlingen. De resultaten worden in verband gebracht met een vergelijkbaar Engels onderzoek: luisteren blijkt in beide gevallen de belangrijkste taalactiviteit van de leerlingen te zijn, heel wat frequenter voorkomend dan lezen. En als de leerlingen moeten lezen, blijkt dit zelden reflecterend lezen te zijn, maar heel vaak opdrachten lezen en vervolgens aan het werk gaan. Naast informatie met betrekking tot de onderzoeksresultaten bevat het artikel ook uitvoerige informatie over de opzet van de case study.

Sieb Kemme gaat in zijn vakdidactische beschouwing vanuit de wiskunde-didactiek, opnieuw in op de relatie tussen taal en wiskunde-onderwijs. Ditmaal stelt hij een aantal verschijnselen aan de orde die zich kunnen voordoen in dialogen leraar - leerling in de wiskundeles en die bepaald worden door de specifieke leerinhouden van het wiskunde-onderwijs. Die verschijnselen zijn achtereenvolgens: verifiëren (hoe onderbouwen leerlingen en leraar hun wiskundige beweringen?), waarom-vragen (hoe vragen leerlingen en leraar

elkaar om verklaringen en wat is de functie daarvan?) en het kiezen en uitvoeren van procedures (hoe vinden en oefenen leerlingen, met hulp van de leraar, bepaalde oplossingsmethodes voor wiskundige problemen?).

In een uitgebreid besprekingsartikel van Jan Griffioen's nieuwe didactiek *Tegenspraak* gaat Hans Verweij in op vier vragen: Wat is Griffioen's doel met dit boek en wie zijn de potentiële lezers ervan? Hoe komt het autonomiebegrip erin uit de verf? Welk verband wordt er gelegd tussen dit autonomiebegrip als uitgangspunt van *Tegenspraak* en de didactische aanwijzingen die het boek biedt? En tenslotte: hoe helder is *Tegenspraak* qua ideeën, structuur en taalgebruik?

In de rubriek *Kritiek, Commentaar, Beschouwing* (die, dit wellicht ten overvloede, niet per se de mening van de redactie weerspiegelt) toont Arie Sturm zich verbitterd over de teruglopende belangstelling voor zijn niet-traditionele grammaticaleerboek *Over zinnen gesproken*, terwijl er nog steeds slechts traditionele en schoolse alternatieven voorhanden zijn. Hij wijt een en ander aan de tijdgeest; in deze crisistijd kunnen didactici en onderwijskundigen in plaats van op onderwijsinnovatie maar beter gaan mikken op onderwijsbehoud!

Jan Griffioen gaat in dezelfde rubriek in op het proefschrift *Leren reflecteren als basis van de lerarenopleiding* van de wiskunde-didacticus Fred Korthagen en aan de hand daarvan op het principe van reflectiviteit. Griffioen zou dit principe graag nader onderzoeken aan de hand van de *schrijfgroep* waarin leerlingen elkaar hun werk voorleggen, daarover feed-back geven, en het vervolgens verbeteren. Een dergelijke reflectie op eigen en andermans taalgebruik, is volgens Griffioen pure taalbeschouwing en onderzoek ernaar zou zodoende ook de taalbeschouwingsdiscussie weer uit het slop kunnen halen.

Wij wensen u als redactie veel genoegen toe bij het lezen van dit, naar ons eigen idee, zeer gevarieerde nummer van *Spiegel*.